

Julius Cæsar

Gajus Julius Cæsar (100 f.v.t.-44 f.v.t.) tilhørte en af de fornemme senatorfamilier og var konsul i år 59 f.v.t. Efter tiden som konsul blev han, som det var skik, statholder og fik overdraget alpelandet i Norditalien og Sydfrankrig. Med det som udgangspunkt erobrede Cæsar de følgende år hele Gallien, det nuværende Frankrig og Belgien, og lagde det ind under Romerriket.

I 49 f.v.t. vendte Cæsar hjem til Italien, og med den rigdom og den prestige, som krigen havde bragt ham, forlangte han en særstilling i Rom. Den ville Senatet ikke tildele ham, og derfor endte det med en fire år lang borgerkrig, som Cæsar vandt.

Han opnåede eneherredømmet i Rom, men efter et år blev han i 44 f.v.t. myrdet af en sammensværgelse af senatorer, der ikke ville opgive republikken og afgive deres magt.

Mordet på Cæsar handlede om magt og begæret efter magt, og netop dette tema har været med til at gøre mordet på Cæsar til „en god historie“.

Fortælling om Cæsar har til alle tider gjort et voldsomt indtryk. Der er skrevet mange bøger om ham både videnskabelige, historiske værker, romaner, teaterstykker og digte. Den romerske senator og historiker Dio Cassius (155-235) skrev Roms historie i 80 bind. I dette store værk beskrev han også drabet på Cæsar, set på ca. 200 års afstand.

Mordet fandt sted i forbindelse med et senatsmøde, der blev holdt i Pompejus-teatret, og herfra kender du måske Cæsars påståede sidste ord „Et tu, Brute“ – og du Brutus – eller som mange ynder at oversætte den berømte sætning: „også du, min søn Brutus“. Cæsars skuffelsesudbrud ved at se sin unge ven, Marcus Junius Brutus, som en af drabsmændene er især blevet berømt på grund af Shakespeares drama *Julius Caesar* (1599) og har næppe hold i virkeligheden.

Drabet på Cæsar udløste femten års borgerkrig, en krig, som Cæsars grandnevø, adoptivsøn og arving, Octavian vandt, da han nedkæmpede Cleopatra og Marcus Antonius i slaget ved Actium i 31 f.v.t.

Octavian (senere kaldet Augustus) (63 f.v.t.-27) gik mere forsigtigt frem over for sine politiske modstandere og kunne derfor fastholde magten og grundlægge det kejserdømme, der kom til at fungere i de følgende 500 år.

Med Cæsar og Octavian skete der en afgørende ændring i Roms historie. Den romerske republik blev et kejserdømme.

Mordet på Cæsar. Maleri af Vincenzo Camuccini (1771-1844), 1805.

Pax Romana

Julius Cæsar

For at understrege, at Augustus havde skabt fred og ro i riget efter borgerkrigen, besluttede Senatet i 13 f.v.t. at opføre fredsalteret Ara Pacis. Det blev symbolet på Pax Romana, den romerske fred, der de følgende to århundreder kom til at spille en central rolle i romernes selvforståelse. Periodens fred blev sikret af kejser, hær og en velfungerende administration, men kom primært til at gælde den centrale del af Romerriget. Mens der således var fred i centrum af imperiet, førte romerne krig mod barbarerne rundt om i det store rige. Samlet set kom Pax Romana til at tegne Romerriget og en væsentlig forudsætning for, at kulturarven fra Romerriget blev udbredt i store dele af Europa.

Det romerske kejserdømme

Den manglende sammenhængskraft i senrepublikken skulle nu afløses af en samlende organisation, der sikrede provinsernes loyalitet over for Rom. Samtidig skulle kejseren have mere styr på statholderne, der ofte udnyttede deres magt til personlig berigelse, hvilket førte til uro i provinserne.

Octavian som kejser

Octavian besad store rigdomme og havde overtaget Cæsars loyale soldater. Dertil kom, at han rådede over Egypten som sin personlige ejendom. Det gav ham stor anseelse og magt. I 31 f.v.t. overtog han magten i Rom, men først i 27 f.v.t. fik han titlen som imperator, det vil sige kejser. Det danske ord kejser er afledt af Cæsar.

Han var klog nok til ikke at provokere overklassen, og formelt lod han republikkens institutioner bestå, hvilket gav indtryk af, at adelens position forblev uændret.

Reelt lå alle afgørende beslutninger hos kejseren og en ny administration, der bestod af professionelle embedsmænd udnævnt af kejseren.

Når det lykkedes for Octavian at gennemføre disse ændringer, skyldtes det, at han personligt rådede over enorme rigdomme, og at han havde kommandoen over hæren. Gennem dygtigt propagandaarbejde skabte han sig en vældig autoritet i befolkningen, der fik den opfattelse, at kejseren var garant for freden.

Kejser Augustus.

Octavian kontrollerede handlen og kornforsyningen fra Egypten. Det brugte han til at sørge for lave kornpriser og hyppige gratis kornuddelinger til den romerske befolkning. Det sikrede mere end noget andet hans popularitet i den romerske befolkning. Octavian fik ærestitlen Augustus, der betyder den ophøjede, og derved blev han til kejser Augustus.

For alle romerske kejsere gjaldt det om at sikre sit eftermæle. Kejser Augustus skrev i slutningen af sin regeringstid sine erindringer, som han kaldte *Res Gestæ*, der betyder „mine bedrifter“. Brudstykker blev sat op forskellige steder i riget og på hans grav.

<https://voresverdenshistorie.ibog.forlagetcolumbus.dk/?id=190>